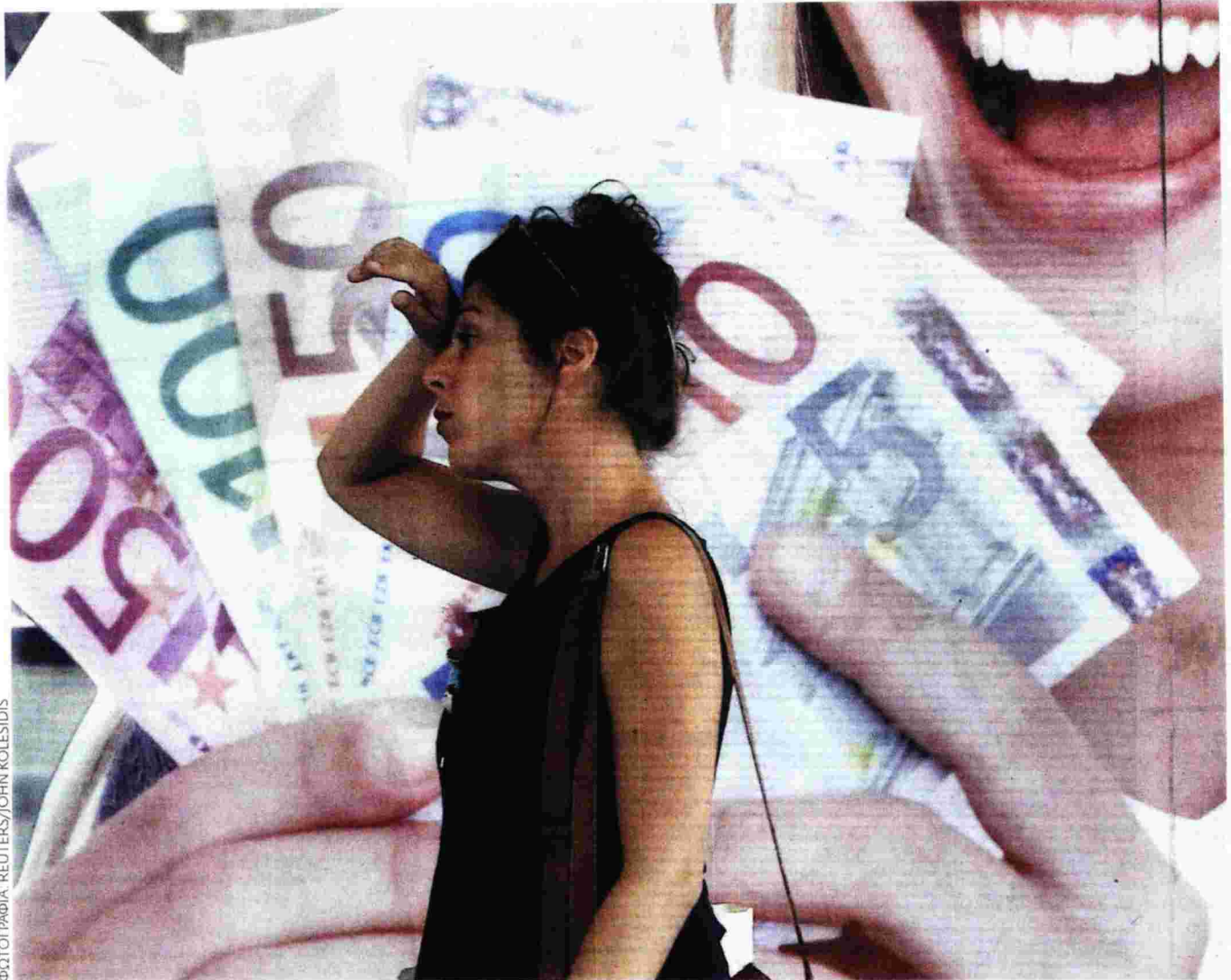

ΤΟ ΕΛΛΗΝΙΚΟ ΔΙΛΗΜΜΑ

Οι προτάσεις των δανειστών, το δημοψήφισμα και το πελατειακό κράτος

ΦΩΤΟΓΡΑΦΙΑ: REUTERS/JOHN KOLESIDIS

Ούτε λίθος επί λίθου

**Κωνσταντίνος Γάιτανος,
Δημήτρης Α. Ιωάννου**

Το δημοψήφισμα ενώπιον του οποίου τέθηκαν ξαφνικά οι Έλληνες πολίτες είναι μια δυσμενέστατη εξέλιξη για τη χώρα, η ευθύνη για την οποία όμως βαρύνει αποκλειστικά την κυβέρνηση. Είναι γεγονός ότι η συμφωνία στην οποία κατέληξαν οι διαπραγματεύσεις πέντε μηνών, με την «εκβιαστική» μορφή «την παίρνεις ή την αφήνεις», είναι μια πολύ κακή συμφωνία. Αν τελικά εφαρμοσθεί, το μόνο που θα καταφέρει είναι ότι απλά θα μεταθέσει την ολική κατάρρευση της ελληνικής οικονομίας για κάποια άλλη στιγμή στο εγγύς μέλλον. Όμως το ότι η αναζητούμενη συμφωνία πήρε την κατεύθυνση της επιβο-

λής επιπλέον φόρων και όχι της μείωσης των δημοσίων δαπανών είναι επίσης αποκλειστική ευθύνη της κυβέρνησης, η οποία και την επέβαλε στους δανειστές.

Ετσι, για μία ακόμη φορά στα χρόνια της κατάρρευσης και της χρεοκοπίας και ενώ η χώρα ήδη εκινείτο προς την καταστροφή, οι πολίτες παρακολούθησαν την κυβέρνηση να μάχεται με τους πιστωτές με έναν και μοναδικό σκοπό: να μη θιγούν τα προνόμια του πελατειακού κράτους έστω και κατ'ελάχιστον αλλά, αντί αυτού, τα νέα βάρη που θα προέκυπταν να τα επωμιζόταν το σύνολο του ελληνικού λαού. Επειδή όμως αυτή

η προσπάθεια απέτυχε, οι πολίτες καλούνται σήμερα από την κυβέρνηση να τραβήξουν μόνοι τους το σκοινί της αγχόνης που θα τους στείλει στον άλλον κόσμο. Η πραγματική επιδίωξη της κυβέρνησης είναι, δυστυχώς, πολύ απλή και προφανής: καλύτερα να ισοπεδωθεί όλη η υπόλοιπη χώρα και να μη μείνει σε αυτήν τίποτε όρθιο παρά κάποιο βέβηλο χέρι να καταφέρει να περικόψει έστω και ένα ευρώ (ή μία δραχμή ίσως) από τη σύνταξη ακόμη και του πιο σκανδαλωδώς προώρως συνταξιοδοτηθέντος μεγαλοσυνταξιούχου των ΔΕΚΟ.

Συνέχεια στη σελίδα 2

Στον βωμό του πελατειακού κράτους

Οι πολίτες παρακολούθησαν την κυβέρνηση να μάχεται με τους πιστωτές με σκοπό να μη θιγούν τα προνόμια του πελατειακού κράτους αλλά, αντί αυτού, τα νέα βάρη να τα επωμιζόταν το σύνολο του ελληνικού λαού

Συνέχεια από την πρώτη σελίδα

Αυτό όμως δεν είναι μόνο δική της ευθύνη αλλά ευθύνη όλης της κοινωνίας που αφήνεται να οδηγηθεί ως πρόβατο στη σφαγή. Η συζήτηση που προηγήθηκε της τελικής φάσης της διαπραγμάτευσης είναι απολύτως αποκαλυπτική. Κανένα πολιτικό κόμμα και, με ελάχιστες εξαιρέσεις, κανένας πολιτικός ή σχολιαστής δεν είχε το θάρρος να εκστομίσει ή έστω να σιγοψιθυρίσει την προφανή και εκτυφλωτική αλήθεια: ότι δεν είναι δυνατόν να ανακοπεί η κατάρρευση της ελληνικής οικονομίας αν δεν ελεγχθούν τα προνόμια του πελατειακού κράτους, αν δηλαδή δεν ευρεθούν

τα αναζητούμενα ποσά για επίτευξη συμφωνίας με τους δανειστές μέσω της μείωσης των κρατικών δαπανών.

Η πρόταση της κυβέρνησης προς τους πιστωτές («47 σελίδες» κ.τ.λ.), η οποία για την εξοικονόμηση των απαιτούμενων ποσών στηριζόταν κατά ποσοστό άνω του 90% σε επιβολή νέων φόρων, είχε τρία χαρακτηριστικά: ήταν εξαιρετικά άδικη κοινωνικά, ήταν ακραία υφεσιακή και ήταν, μετά πλήρους βεβαιότητας, καταδικασμένη σε αποτυχία. Καταδικασμένη, δηλαδή, να μην αποφέρει ούτε τα ισχνά πρωτογενή πλεονάσματα του 1% και 2% που είχαν συμφωνηθεί για εφέτος και του χρόνου. Αυτός είναι

και ο λόγος για τον οποίον οι «δανειστές» έφθασαν σε ακρότητες, που η κυβέρνηση δεν μπορούσε τελικά να αποδεχθεί: η μείωση των κρατικών δαπανών είναι ένας ασφραλής τρόπος για να επιτευχθεί ένα δημοσιονομικό αποτέλεσμα. Αντίθετα, οι φόροι είναι επισφαλείς γιατί όσο αυξάνονται τόσο μειώνεται η «εισπραξιμότητά» τους. Για να επιτευχθούν τα επιδιωκόμενα αποτελέσματα, λοιπόν, οι δανειστές αισθάνθηκαν την ανάγκη να υψώσουν τους φόρους σε εξαιρετικά υψηλά επίπεδα που δεν θα μπορούσαν να γίνουν ανεκτά από την ελληνική κοινωνία.

Δυστυχώς η προσέγγιση της ελ-

ληνικής κυβέρνησης ήταν εξαιρετικά άδικη κοινωνικά, διότι η λογική των προτάσεών της, με εξαίρεση κάποιες άμεσες επιβαρύνσεις στα υψηλά εισοδήματα, ήταν να διασπείρει τα νέα βάρη σε όλους ανεξαιρέτως τους Έλληνες πολίτες. Βεβαίως το επιχείρημα που ακούστηκε από την πλευρά της ήταν πως η μέση φορολογική επιβάρυνση της ελληνικής οικονομίας δεν είναι μεγαλύτερη από εκείνη άλλων χωρών. Αυτό όμως είναι απολύτως παραπαιστικό και στρεψόδικο. Οσο χαμηλή και αν ήταν η φορολογία – που δεν είναι – δεν σημαίνει ότι είναι δίκαιος ο κάθε νέος φόρος που επιβάλλεται.

ΦΩΤΟΓΡΑΦΙΑ: ΕΡΩ/ΣΙΜΕΛΙΑ ΠΑΝΤΖΑΡΤΖΙ

Το γεγονός ότι η κυβέρνηση, αντί να μειώσει την υψηλότετη σύνταξη του υγιούς πενηντάρη πελάτη της, προτίμησε έστω και να δώσει το δικαίωμα στους δανειστές να διαπραγματεύονται αν ο άνεργος θα αγοράζει τα ζυμαρικά που χρειάζεται για να επιβιώσει με 13% ή 23% ΦΠΑ δεν είναι απλά μια εν δυνάμει κοινωνική αδικία αλλά ένα έγκλημα. Στην πραγματικότητα επεχείρησε υπό το παραπλανητικό κάλυμμα της «σκληρής εθνικής διαπραγμάτευσης» να αποσπάσει πόρους από τους εκτός του συστήματος των προνομίων, πενόμενους Έλληνες πολίτες για να προφυλάξει τους εκλεκτούς του πελατειακού κράτους. Ευθύνη γι' αυτό έχουν και οι εταίροι δανειστές που το αποδέχθηκαν και συνέπραξαν.

Είτε με ευρώ είτε με δραχμή, θα καθίσταται όλο και περισσότερο σαφές ότι η χώρα δεν είναι δυνατόν να αποφύγει την ολοσχερή καταστροφή αν συνεχίσει να στρουθοκαμπλίζει

Απλά αυτοί πέρασαν τα όρια και το αποτέλεσμα είναι ότι σήμερα ο ελληνικός λαός βρίσκεται ενώπιον των ευθυνών του με τον πιο άμεσο και ευθύ τρόπο που θα ήταν δυνατόν να γίνει αυτό.

Η συγκεκριμένη πρόταση που πιθανόν θα τεθεί σε δημοψήφισμα, αν εφαρμοσθεί ως πρόγραμμα οικονομικής πολιτικής, είναι κατά τη γνώμη μας καταδικασμένη σε αποτυχία. Δυστυχώς όμως το πραγματικό ερώτημα του δημοψηφίσματος δεν αφορά την πρόταση αυτή καθαυτή αλλά το ερώτημα «ευρώ ή δραχμή». Ετσι όμως, παρά το ότι

η συμφωνία είναι κακή, θα πρέπει παρά ταύτα να υπερψηφισθεί διότι ο δρόμος προς τη δραχμή θα είναι απλά ο δρόμος προς την Κόλαση. Αρκεί να σκεφθεί κανείς ότι ο αμερικανικός στρατός για να εισαγάγει το νέο νόμισμα στο Ιράκ χρειάστηκε τουλάχιστον πέντε μήνες. Αν χρειαστεί πέντε μήνες και η Ελλάδα για να σχεδιάσει, να τυπώσει και να εισαγάγει τη νέα δραχμή και μάλιστα σε συνθήκες πολιτικής διάλυσης, πώς θα ζήσουμε ως τότε;

Είτε με ευρώ είτε με δραχμή, πάντως, θα καθίσταται όλο και περισσότερο σαφές ότι η χώρα δεν είναι δυνατόν να αποφύγει την ολοσχερή καταστροφή αν συνεχίσει να στρουθοκαμπλίζει. Αυτό που ως σήμερα ήταν η τύχη των εκάστοτε κυβερνητικών παρατάξεων υπάρχει πλέον ο κίνδυνος να καταστεί η κοινή μας μοίρα. Ως σήμερα το εκλογικό σώμα της χώρας μετέθετε διαδοχικά την προτίμησή του σε κάθε μία πολιτική παράταξη που δημαγωγικά υποσχόταν ότι θα οδηγήσει τη χώρα έξω από την κρίση χωρίς οδυνηρές μεταρρυθμίσεις, καταδικάζοντας παράλληλα την προηγούμενη κυβερνητική παράταξη σε πολιτική ανυπαρξία, εξαιτίας της αποτυχίας της να υλοποιήσει τις παρεμφερείς υποσχέσεις που είχε δώσει. Ομως η δυνατότητα για παρόμοιες πολιτικές εναλλαγές και περιπλανήσεις έχει πλέον εξαντληθεί. Η ίδια η κοινωνία οφείλει επειγόντως, ξεπερνώντας την επικίνδυνη δημαγωγία και τον λαϊκισμό στον οποίο έχει ως σήμερα υποκύψει, να συνειδητοποιήσει ότι η μόνη ελπίδα σωτηρίας είναι ο δραστικός μετασχηματισμός της χώρας με μεταρρυθμίσεις κοινωνικής δικαιοσύνης και οικονομικής αποτελεσματικότητας που δεν θα μας επιβάλλει κανένας «ξένος» αλλά θα σχεδιάσουμε και θα εφαρμόσουμε μόνοι μας, εμείς οι ίδιοι. Αν δεν το πράξουμε αυτό τάχιστα, η καταστροφή θα είναι τόσο μεγάλη που στη χώρα δεν θα μείνει ούτε λίθος επί λίθου.

Ο κ. Κωνσταντίνος Γάτσιος είναι πρόεδρος στο Οικονομικό Πανεπιστήμιο Αθηνών και ο κ. Δημήτρης Α. Ιωάννου είναι οικονομολόγος.